Opłata pocztowa uiszczona gotówką
Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza
Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 31 (77) Warszawa, 30 lipca 1938 r. Rok III

TREŚĆ:

Prof. Dr. TOMASZ LULEK.

NIEPRAWIDŁOWE KSIĘGOWANIE A NIEPRAWIDŁOWE KSIĘGI HANDLOWE

Jeszcze w sprawie rozstrzygniętej wyrokiem Najwyższego Trybunału Administracyjnego z d. 21.IX.1936, l. rej. 5946/36 *)

W swojej glossie do tego wyroku („Orzecznictwo Sądów Najwyższych“ nr 2107, luty 1938) zauważyłem, że sprawa nie została dokładnie zbadana przez władzę wymiarową względnie przez komisję odwoławczą i że na tej podstawie nie można powiedzieć, czy dyskwalifika-

*) Ob. OBP, 1938, nr 19, artykuł p. M. Scheffsa i nr 26, artykuł p. J. Witkowskiego (uw. Redakcji).

cja ksiąg handlowych płatnika była uzasadniona, czy nie. Tego braku nie usunął także wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego i dlatego nie można także powiedzieć, czy ten wyrok był słuszny, czy nie. Wskutek artykułu p. Witkowskiego („Orzecznictwo Buchalteryjno-Podatkowe" nr 26 za rb.) rozważyłem sprawę ponownie i doszedłem do następującego wyniku.

Protokół rewizyjny, który stwierdził, że podatnik wpisał do ksiąg kwotę dyskontu wekslowego zł 744.44, a nie wpisał wcale sumy wekslowej zł 20.000 na przychód księgi kasowej, polegał na powierzchownym względnie niezupełnym badaniu ksiąg. Jeżeli bowiem płatnik twierdził, że dyskontowany weksel był jego własnym akceptem, a waluta uzyskana z dyskontu nie została przeznaczona na cele handlowe, lecz na prywatne cele właściciela, to należało to twierdzenie sprawdzić w księgach. A było to rzeczą bardzo łatwą, bo jeżeli akcept był handlowy, to musiał być wykupiony w terminie płatności z kasy przedsiębiorstwa. Również musiał być uwidoczniony w księdze akceptów i w terminarzu. Jeżeli zaś nie było tego wszystkiego nigdzie, to był on akceptem prywatnym, a brak jego w księgach tak w chwili dyskontu jak w chwili wykupna był usprawiedliwiony i nie mógł stanowić podstawy do dyskwalifikacji ksiąg. W takim razie wpisanie dyskontu zł 744.44 na konto odsetek czy kosztów handlowych zamiast na konto właściciela było jedyną nieprawidłowością.

Otóż czy ten jedyny wpis nieprawidłowy — o innych w uzasadnieniu wyroku nie ma nigdzie wzmianki — usprawiedliwiał dyskwalifikację wszystkich ksiąg handlowych? Taka surowość nie może być usprawiedliwiona, nawet gdyby władze wymiarowe nie popełniały same tak często błędów w swoich własnych agendach. I gdyby przynajmniej w tej sprawie nie popełniły żadnego błędu, a zwłaszcza takiego jak niezupełne badanie ksiąg.

Po rozważeniu tych wszystkich okoliczności dochodzę do przekonania, że dyskwalifikacja ksiąg nie była dostatecznie uzasadniona, a wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego, który uznał postępowanie władz wymiarowych za nienaganne i zatwierdził orzeczenie komisji odwoławczej, okazuje się niesłusznym.

Jeden nieprawidłowy wpis nie może oznaczać nieprawidłowości całego systemu ksiąg handlowych *).

---

*) Jest to pogląd zasadniczy o doniosłym znaczeniu praktycznym. Cieszy nas, że stanowisko zajęte przez nas w referacie zgłoszonym na IV Ogólnokrajowy Kongres Księgowych i Rzeczoznawców Księgowości w Katowicach (31.10—1.11.1937, ob. OBP 1937, nr 37) doznało tak autorytatywnego poparcia (uw. Redakcji).

USTAWA O OPŁATACH REJESTRACYJNYCH OD PRZEDSIĘBIORSTW I ZAJĘĆ

z dnia 25 kwietnia 1938 r.

(Dz. U. R. P. Nr 34 z 1938 r., poz. 293)

(ciąg dalszy)

Art. 20. Podział części opłat, przypadającej na rzecz związku samorządu terytorialnego, pomiędzy poszczególne związki, dokonywany będzie według zasad, określonych w art. 8 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 62, poz. 454).

Art. 21. (1) Podziału części opłat, przypadającej na rzecz izb przemysłowo-handlowych i izb rzemieślniczych, dokonywa Minister Przemysłu i Handlu.

(2) Podziału części opłat, przypadającej na rzecz szkół zawodowych, dokonywa corocznie Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

(3) Podziału sum, o których mowa w ust. (2), należy dokonać w ten sposób, ażeby wpływy, zebrane w okręgu danego województwa, były w tymże okręgu użyte, z potrąceniem jednak 20% tych sum na pokrycie potrzeb wyższych uczelni zawodowych o charakterze społecznym, oraz 30%, które Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dzieli według swego uznania pomiędzy szkoły zawodowe o charakterze społecznym.

(4) Wpływy z odsetek, pobranych od zaległości w opłatach, przypadają w całości na rzecz związków samorządu terytorialnego.

Art. 22. (1) Kto prowadzi zakład lub przedsiębiorstwo, utrzymuje skład albo wykonywa zajęcie bez karty rejestracyjnej lub na podstawie karty rejestracyjnej niższej ceny od tej, która się ustawowo należy — podlega karze grzywny do wysokości pięciokrotnej należności za kartę rejestracyjną lub dwukrotnej różnicy między ceną właściwej a ceną posiadanej karty rejestracyjnej.

(2) Związek samorządu terytorialnego, po stwierdzeniu okoliczności, uzasadniających wymiar kary w myśl ust. (1), może zarządzić zamknięcie zakładu, jeżeli w ciągu miesiąca od stwierdzenia powyższych okoliczności właściwa karta rejestracyjna nie zostanie nabyta.

Art. 23. Kto nie dopuszcza do przeprowadzenia oględzin lokalnych (art. 14) osoby do tego uprawnionej lub stawia przeszkody w wykonywaniu tych czynności — podlega karze grzywny do dwóch tysięcy złotych.

Art. 24. Orzecznictwo w sprawach, przewidzianych w art. 22 i 23, należy do przełożonych właściwych związków samorządu terytorialnego.

Art. 25. Ilekroć w dotychczasowych przepisach prawnych jest mowa o podatku przemysłowym w postaci świadectw przemysłowych, należy rozumieć przez to karty rejestracyjne, unormowane w ustawie niniejszej.

Art. 26. Zwolnienia od podatków, przysługujące bankom i instytucjom kredytowym, jak również kasom oszczędności i kasom pożyczkowo-oszczędnościowym z mocy szczególnych przepisów — nie dotyczą opłat rejestracyjnych, pobieranych na podstawie ustawy niniejszej.

(cdn.)

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

123.

BRAK KSIĘGI MAGAZYNOWEJ.

W świetle celu rachunkowości prowadzenie osobnej księgi magazynowej w przedsiębiorstwie handlu ziemiopłodami, paszą, mąką, nawozami sztucznymi może być nie tylko pożądane, ale nawet niezbędne, jeżeli w innym trybie ustalenie przemian w zapasie i stanu końcowego tych towarów oraz kontrola ścisłości inwentaryzacji na dzień bilansowy byłoby niemożliwe lub przynajmniej znacznie utrudnione lub co do wyniku wątpliwe.

Jaką wagę w ramach zagadnienia prawidłowości ksiąg przypisać należy w poszczególnym wypadku brakowi niektórych dowodów rachunkowych, ocenić winna władza na podstawie całokształtu sprawy w związku z całokształtem księgowości danego przedsiębiorstwa.

NTA, 20 kwietnia 1938 r., l. rej. 9709/34, OPA, 1938, poz. 2251.

Z uzasadnienia: Braku księgi magazynowej skarga nie zaprzecza, ale przeciwstawia się zasadności uznania ksiąg za nieprawidłowe z powodu tego braku, ponieważ przepisy ustawowe nie wymagają prowadzenia takiej księgi a rodzaj „sprzedaży" również nie uzasadnia prowadzenia tej księgi.

Z osnowy protokółu badania ksiąg z daty 30 maja 1933 w związku ze sprawozdaniem buchaltera z 12 grudnia 1933 można wnioskować, iż *władzy chodzi o księgę składową, wykazującą ilościowe przemiany w stanie zapasu produktów rolnych (zboża i mąki),* a nie o „rachunek towarowy", ujawniający przemiany wartościowe wskutek dokonywanych transakcji zakupu i sprzedaży towaru, czyli obciążenia i uznania pieniężne, w protokóle bowiem stwierdza się, że z powodu braku „księgi magazynowej lub towarowej" „trudno jest sprawdzić stan towarów na 31 grudnia 1932", a w sprawozdaniu określa się „brak księgi magazynowej — śpichrzowej przy obrotach produktami rolnymi" jako „bardzo poważny brak zasadniczej księgi, która służy do poglądu i kontroli obrotów śpichrzowych, tak niezbędnej w przedsiębiorstwach handlu zbożem i mąką", że natomiast „prowadzenie księgi magazynowej na towary kolonialne nastręcza duże trudności".

Skarga powołuje się w obronie swego stanowiska na tezę wyroku NTA z 29 stycznia 1930 l. rej. 4768/27. Otóż w tym wyroku Trybunał ustalił tezę, że brak księgi składowej w przedsiębiorstwie przemysłowym nie uzasadnia sam przez się uznania ksiąg handlowych tego przedsiębiorstwa za nieprawidłowe. Z motywów wyroku wynika, że chodziło o księgę składową na surowce, przędzę i materiały pomocnicze zużywane w prowadzonym przedsiębiorstwie do fabrykacji gotowych wyrobów, że natomiast w przedsiębiorstwie tym w okresie czasu miarodajnym prowadzono księgę składową na gotowe towary. Teza zatem powyższego wyroku, rozstrzygającego zresztą spór w dziedzinie podatku dochodowego na tle przepisów kodeksu handlowego, obowiązującego na obszarze b. Królestwa Polskiego, wobec odmiennego stanu faktycznego nie może przesądzać sprawy obecnie rozstrzyganej, która podlega przepisom niem. kod.handlowego z 1897 r. Otóż według § 38 tego kodeksu kupiec jest obowiązany do prowadzenia ksiąg

i do ujawnienia w nich według zasad prawidłowego prowadzenia ksiąg swoich operacji handlowych i stanu swego majątku. *Ponieważ sam kodeks w tym przepisie nie określa ani rodzaju ani ilości ksiąg, które kupiec powinien prowadzić w swoim przedsiębiorstwie, przeto wymagania są różne i zależne od rodzaju i rozmiaru przedsiębiorstwa oraz od celu, któremu poszczególne księgi w obrębie całokształtu księgowości mają służyć.* Nie może być wątpliwości, że *sama księgowość kupca ma umożliwić orientację zarówno w przemianach majątkowych zachodzących w płaszczyźnie czasu tj. roku obrachunkowego wskutek dokonywanych czynności związanych z przedsiębiorstwem czy to bezpośrednio, czy też tylko pośrednio, jako też w stanie majątku na określony dzień, tak pod względem rodzajowym i ilościowym, jako też pod względem wartościowym jego poszczególnych składników.*

W świetle tego celu rachunkowości kupieckiej prowadzenie osobnej księgi magazynowej w przedsiębiorstwie handlu ziemiopłodami, paszą, mąką i nawozami sztucznymi może być nie tylko pożądane, ale nawet niezbędne, jeżeli w innym trybie ustalenie przemian w zapasie i stanu końcowego tych towarów oraz kontrola ścisłości inwentaryzacji na dzień bilansowy byłoby niemożliwe lub przynajmniej znacznie utrudnione lub co do wyniku wątpliwe.

W tym atoli względzie — poza uwagą buchaltera, zawartą w jednostronnym sprawozdaniu — ani akta, ani orzeczenie nie ujawniają ani konkretnych ustaleń, umożliwiających snucie jakiegokolwiek wniosku, ani też należycie uzasadnionej decyzji opartej na odpowiednich przesłankach faktycznych. Władza orzekająca dopatrzyła się po prostu w samym fakcie nieprowadzenia księgi magazynowej względnie towarowej wystarczającej podstawy do uznania księgowości za nieprawidłową, lecz tej konkluzji nie poparła żadnymi przesłankami ani natury prawnej, ani natury ogólnej, zwłaszcza w płaszczyźnie zasad przyjętych i ustalonych w nauce księgowości dla tego rodzaju przedsiębiorstw co przedsiębiorstwo opodatkowane. A przecież władza nie jest krępowana żadnym przepisem w doborze środków prowadzących do pożądanego celu ustalenia prawdy materialnej, więc też w razie potrzeby mogła a nawet powinna korzystać z opinii biegłych z zakresu księgowości.

Orzeczenie zatem władzy, o ile opiera dyskwalifikację księgowości skarżącej na nagim i oderwanym fakcie nieprowadzenia księgi magazynowej czy towarowej w rozumieniu księgi składowej, jest dotknięte wadliwością postępowania, która uniemożliwia tym samym Trybunałowi wykonanie ustawowej kontroli legalności zaskarżonego orzeczenia w trybie kasacyjnym.

Dalszym powodem dyskwalifikacji księgowości jest brak faktur (rachunków) na zakup mąki u firmy K. i cukru w cukrowni S.

Skarżąca ustalonego stanu faktycznego nie kwestionuje, lecz zwalcza zasadność wnioskowania, broniąc się tym, że obydwie te firmy po prostu nie wystawiały rachunków.

Skarżąca mniema więc, że dokumentowanie wpisów książkowych jest i może być zależne od tego, czy kupiec od swego dostawcy, u którego nabywa towar, otrzymał wymagany rachunek lub też go nie otrzymał, skoro w skardze stara się dowieść, że skarżąca firma miała obowiązek okazać te tylko dowody, które mogła posiadać.

Takie stanowisko oczywiście znakomicie uprościłoby zagadnienie prawidłowej rachunkowości w płaszczyźnie tzw. dowodów rachunkowych. Skarżąca jednak ani nie twierdzi, ani tym mniej wykazała, by wydania rachunków od swych dostawców w ogóle domagała się, lecz bez skutku. Jest też więcej niż wątpliwe, by w obrocie handlowym między kupcami mógł istnieć zwyczaj lub poważniejsza przyczyna niewystawiania rachunków. Natomiast jest zasadą w księgowości dostatecznie znaną, że wpisy do

ksiąg handlowych winny mieć podstawę i odpowiednik w dowodach pisemnych, jakimi w obrocie towarowym oczywiście przede wszystkim są oryginalne rachunki pochodzące od zbywcy towaru.

Ta zasada konieczności dokumentowania wpisów znajduje też niedwuznaczny wyraz w ustawie o podatku przemysłowym, skoro art. 76 ust. 3 kwalifikowaną moc dowodową przyznaje tylko księgom przedstawionym wraz z dokumentami i rachunkami.

Jaką natomiast wagę w ramach zagadnienia prawidłowości ksiąg przypisać należy w poszczególnym wypadku brakowi niektórych dowodów rachunkowych, to jest już kwestia, którą oceniać jest uprawniona i powinna władza orzekająca, oczywiście na podstawie całokształtu sprawy i w związku z całokształtem księgowości danego przedsiębiorstwa. Wprawdzie skarga wskazuje na potwierdzenie wpisów wyciągiem z ksiąg firmy K., lecz wyciąg taki przecież nie mógł być podstawą wpisu poszczególnych transakcyj do ksiąg skarżącej, czyli nie zastępuje poszczególnych dowodów rachunkowych, co zresztą orzekła także władza pozwana, a skarga nie przedstawiła żadnych argumentów przeciwnych.

W konkretnej zatem sprawie z uwagi na uznane w niniejszym wyroku oparcia dyskwalifikacji księgowości na braku księgi magazynowej za wadliwość postępowania, NTA uznał też, że sprawa osądzona wymaga ponownego rozpoznania w związku z powyższym także, o ile chodzi o znaczenie braku określonych rachunków dla zagadnienia prawidłowości księgowości skarżącej, i orzeka przeto uchylenie zaskarżonych orzeczeń z powodu wadliwego postępowania...

Jakkolwiek uzasadnienie usiłuje przedstawić tezę wyroku w sprawie braku księgi magazynowej za zgodną z dotychczasową judykaturą, to jednak, naszym zdaniem, teza ta stanowi novum — o wielkiej doniosłości praktycznej. Novum to należy dobrze przemyśleć i przedyskutować — zanim się je uzna za obowiązujące.

W wyroku z dnia 16 listopada 1932, l. rej. 4350/31 (OPA, 1932. poz. 66) NTA przyjmuje, że „brak księgi magazynowej nie uzasadnia sam przez się uznania ksiąg za nieprawidłowe". Ten ostatni wyrok powołuje na poparcie tej tezy wyrok z d. 29 stycznia 1930. l. rej. 4768/27, który uznał, że „brak księgi składowej na surowce, półfabrykaty i artykuły pomocnicze nie może uzasadnić uznania ksiąg handlowych firmy za nieprawidłowe".

W obu wyrokach NTA uznał więc, że brak księgi magazynowej (składowej) nie dyskwalifikuje ksiąg, nie uzależniając tego wniosku od jakichkolwiek warunków.

Natomiast wyżej ogłoszony wyrok z d. 20 kwietnia 1938 przyjmuje, że wniosek ten jest o tyle tylko prawidłowy, o ile, pomimo braku księgi magazynowej, ustalenie „w innym trybie przemian w zapasie i stanu końcowego tych towarów oraz kontrola ścisłości inwentaryzacji na dzień bilansowy" nie „byłoby niemożliwe lub przynajmniej znacznie utrudnione, lub co do wyniku wątpliwe".

Przede wszystkim zauważyć należy, że w tym warunku tkwi zapoznanie kardynalnej zasady księgowości.

NTA przyjmuje, że księgowość winna dać bezwzględnie możność skontrolowania, czy wynik spisania remanentu z natury jest w zgodzie z przemianami w ciągu roku operacyjnego.

Księgowość winna dążyć do stworzenia takiego stanu rzeczy. Ale

ani prawo, ani zwyczaje handlowe nie wymagają od niej bezwzględnie możliwości skontrolowania ścisłości inwentaryzacji na dzień bilansowy na podstawie przemian w ciągu roku.

Możliwość ta istnieje bowiem tylko w tych przedsiębiorstwach, w których każda przemiana jest notowana pod względem ilościowym. W przedsiębiorstwach, w których jest prowadzony handel drobny — a tych jest większość nawet wśród prowadzących prawidłową księgowość — cała masa transakcyj jest notowana tylko wartościowo. Stąd — niemożliwość zaprowadzenia wspomnianej kontroli.

Stworzenie wspomnianej kontroli jest najzupełniej możliwe w przedsiębiorstwach handlowych, w których każda transakcja jest notowana w rachunku, opisującym transakcje pod względem ilościowym.

Zasady księgowości winny uwzględniać potrzeby życiowe również mniejszych przedsiębiorstw. A w tych prowadzenie księgi magazynowej wymaga specjalnego personelu, co jest często niemożliwe z punktu widzenia kalkulacji kupieckiej. Natomiast w tych przedsiębiorstwach, w których wspomniana kontrola jest w zasadzie możliwa, może ona być uskuteczniona i bez księgi magazynowej na podstawie rachunku zakupu i sprzedaży księgi głównej łącznie z odnośnymi dokumentami.

Wprawdzie przeprowadzenie w tym trybie kontroli jest „utrudnione", ale „trudność" kontroli przy pewnym systemie księgowości decyduje o stopniu jej doskonałości, nigdy — o jej prawidłowości.

Bardzo słuszne—tak pod względem zasadniczym jak i życiowym — są następujące wywody NTA w powołanym wyżej wyroku z d. 29 stycznia 1930, l. rej. 4768/27: „O ile chodzi o potwierdzenie odnośnych pozycyj bilansu, to dokumentem dowodowym jest w tym względzie prawidłowo sporządzony inwentarz... Również inwentarz przedsiębiorstwa jest miarodajny dla stwierdzenia ilościowego i wartościowego stanu remanentów. Jeżeli zaś chodzi o sprawdzenie przebiegu operacyj przedsiębiorstwa w ciągu okresu rachunkowego, w szczególności o obrót zużywanych surowców... to wartościowy obrót tychże surowców może być stwierdzony na podstawie odnośnych rachunków księgi głównej, którą firma prowadziła".

is.

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 24 CZERWCA 1938 R. L. D. V. 8365/3/38

w sprawie stosowania art. 2 pkt 5 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej o podatku od nieruchomości.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 18 z 1938 r., poz. 454)

W myśl art. 2 pkt 5 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. o podatku od nieruchomości (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 14) **wolne są od podat-**

ku od nieruchomości grunty niezabudowane, których rozporządzalność na cele budowlane jest ograniczona ustawami, nie pozwalającymi na natychmiastową ich budowę.

Według przepisu § 10 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 20 kwietnia 1936 r. o wykonaniu powyższego dekretu (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 259) wolne są od podatku grunty, nie mogące być zabudowane na podstawie obowiązujących przepisów, a w szczególności prawa budowlanego (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 23, poz. 202 i Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr 86, poz. 663) i prawa górniczego (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr 85, poz. 654) oraz rozporządzeń i zarządzeń właściwych władz, wydanych na podstawie tych przepisów.

W związku z przytoczonymi przepisami prawnymi niektóre z izb skarbowych mają wąpliwości, **czy brak prawomocnych planów zabudowania osiedli lub ich części, o których jest mowa w art. art. 7 — 51 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 23, poz. 202), stanowi w myśl prawa budowlanego przeszkodę w natychmiastowym zabudowaniu gruntów, położonych na terenach tych osiedli lub ich części.**

W tej sprawie Ministerstwo Skarbu po porozumieniu się z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, co następuje:

Brak planów zabudowania osiedli lub ich części, wymienionych w art. art. 7—51 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. P. R. Nr 23, poz. 202), uzupełnionego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663), względnie istnienie takich planów, lecz jeszcze nieprawomocnych, nie stanowi samo przez się przeszkody w świetle przepisów prawa budowlanego do zabudowania gruntów niezabudowanych, znajdujących się na terenach tych osiedli lub ich części — **i tym samym nie uzasadnia zwolnienia tychże gruntów od podatku od nieruchomości z mocy** przytoczonego na wstępie postanowienia art. 2 pkt 5 dekretu — o ile te tereny (grunty niezabudowane) mogą być zabudowane zgodnie z przepisami prawa budowlanego.

O tym jednak, **czy omawiane grunty, położone na terenach osiedli lub ich części, nieposiadających planów zabudowania, lub wprawdzie posiadających plany zabudowania, lecz jeszcze nie prawomocne mogą być w danym roku podatkowym zabudowane, decydują właściwe władze budowlane.**

W przypadkach zatem, gdy płatnicy w toku postępowania wymiarowego lub odwoławczego zakwestionują obowiązek podatkowy gruntów niezabudowanych z uwagi na brak prawomocnego planu zabudowania terenów, na których wzmiankowane grunty są położone, **władze skarbowe winny żądać od płatników zaświadczeń władz budowlanych, że w danym roku podatkowym odnośne grunty w myśl przepisów prawa budowlanego nie mogą być zabudowane.**

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr. Lubowicki

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 24 CZERWCA 1938 R.
L. D. V. 15006/2/38

w sprawie niemożności stosowania przepisu art. 21 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym w wypadku nieposiadania przez osobę prawną wpisanego do rejestru handlowego kapitału zakładowego.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 18 z 1938 r., poz. 455).

Wyciąg

z wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z dnia 4 lutego 1938 r. l. rej. 6459/34.

— — — — — — — — — — —

Przewodniczący Komisji Szacunkowej wezwał skarżącą w toku postępowania wymiarowego w trybie art. 58 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. Ust. poz. 411/25) do wyjaśnienia, na jakiej podstawie figuruje w jej zeznaniu kapitał zakładowy w sumie Rm. 170.000 = zł 362.000, podczas gdy w rejestrze handlowym, ani też w zamknięciu rachunkowym nie figuruje w ogóle kapitał zakładowy dla oddziału w Katowicach, oraz zakwestionował między innymi potrącalność wypłaconych kwot wynagrodzenia dyrektora i prokurenta w łącznej kwocie zł 57.920, jako kosztów handlowych, na podstawie ust. 3 art. 21 powołanej ustawy.

W odpowiedzi skarżąca zaznaczyła, że jej Centrala w Zwickau, w stosunku do do której jest ona oddziałem, rozporządza zapisanym w rejestrze handlowym kapitałem zakładowym w wysokości Rm. 4.150.000, a dla oddziału wyznaczyła tytułem kapitału zakładowego kwotę Rm. 170.000 tj. zł 362.000, która to kwota z uwagi na to, że skarżąca jest tylko oddziałem, nie może figurować w księgach oddziału oraz domagała się odliczenia z zysków na pensje i gratyfikacje 15% kapitału zakładowego tj. kwoty zł 54.135.

Władza I-ej instancji doliczyła między innymi pozycjami całkowitą sumę wynagrodzenia quaestionis do zysku skarżącej.

W odwołaniu skarżąca zarzuciła obrazę art. 32 ustawy o podatku dochowym oraz § 54 rozporządzenia wykonawczego (poz. 298/21 Dz. Ust.) z powodu uskutecznienia wymiaru przez niekompetentny organ wymiarowy tj. Komisję Szacunkową, zamiast przez Wydział Skarbowy Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Nadto powołała się na § 43 rozporządzenia wykonawczego, według którego Centrala obowiązana jest podać jedynie wysokość kapitału bez obowiązku ujawnienia go w księgach, oraz domagała się odliczenia wypłaconego wynagrodzenia kierownikowi przedsiębiorstwa do wysokości 15% kapitału i kwestionowała w ogóle doliczenie do podstawy opodatkowania poborów prokurenta, jako nieuprawnionego do samodzielnego kierowania przedsiębiorstwem.

Władza pozwana, powołując się na ust. 2 art. 63 ustawy o podatku dochodowym (Dz. Ust. poz. 411/25), utrzymała w mocy doliczenie kwoty zł 57.920, wypłaconej tytułem wynagrodzenia dyrektorowi i prokurentowi do zysku, przy czym powołała się na ust. 3 art. 21 ustawy oraz zaznaczyła, że skarżąca nie ma zarejestrowanego kapitału zakładowego i nie wykazała tegoż kapitału w prowadzonych księgach.

— — — — — — — — — — —

O ile chodzi o dalszy zarzut skargi, to stwierdzić należy, że skarżąca nie mogła się wykazać na wezwanie władzy, ani faktycznie posiadanym kapitałem przez ujawnienie go w księgach handlowych, ani też przez zarejestrowanie, zarejestrowany bowiem kapitał w kwocie Rm. 4.150.000 stanowił kapitał Centrali w Zwickau, a nie kapitał, przeznaczony dla działalności skarżącej, jako oddziału w Polsce. Określenie w liście Centrali do oddziału wysokości kapitału bez prawidłowego wciągnięcia go do ksiąg handlowych skarżącej, jako osoby prawnej działającej na terenie Polski, nie może, jak to słusznie przyjęła władza, czynić zadość wymogowi art. 21 ust. 3 ustawy względnie § 43 rozporządzenia wykonawczego. **Wobec więc braku wymogów przepis art. 21 ust. 3 ustawy, nakazującej doliczać do tego rodzaju wydatki, o jakie w danym wypadku chodzi, w zależności od wysokości kapitału w skali 15 względnie 10 procentowej, nie może mieć w niniejszym przypadku zastosowania. Skoro atoli sporne**

wydatki są z istoty swej wydatkami potrącalnymi w rozumieniu przepisu art. 6 ustawy, to władza nie miała podstawy do nieuznania tychże wydatków w ramach żądania skargi za potrącalne.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr Lubowicki

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw RP. Nr 43 z dn. 25 czerwca 1938 r.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 10.6.1938 o pasie granicznym (poz. 360).

Dziennik Ustaw RP. Nr 45 z dn. 6 lipca 1938 r.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30.6.1938 o zniżkach celnych na jabłka, morele, brzoskwinie, arbuzy i sok winogronowy (p. 369).

Dziennik Ustaw RP Nr 46 z dn. 9 lipca 1938 r.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 30.6.1938 o zmianie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 16.3.1938 o sposobie odgradzania posiadłości i działek (poz. 373); Skarbu z 30.6.1938 o uzupełnieniu taryfy na wyroby tytoniowe.

Dziennik Ustaw RP nr 48 z dnia 15 lipca 1938 r.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8.7.1938 o tymczasowym wprowadzeniu w życie postanowień porozumienia między Rzplitą Polską a Wielką Brytanią dotyczącego clenia pewnych wyrobów chemicznych z 15.6.1938 (poz. 380).

Dziennik Ustaw RP nr 49 z dn. 19 lipca 1938 r.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 1.7.1938 o przekazaniu podległym władzom skarbowym uprawnień w zakresie stosowania ulg w spłacie zaległości w podatku majątkowym, podatku od placów bud., nadzwyczajnej daninie majątkowej oraz daninie lasowej (poz. 386).

Dziennik Ustaw RP nr 50 z dn. 21 lipca 1938 r.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 11.7.1938 o umundurowaniu poborców skarbowych (p. 394).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 18 z dn. 30 czerwca 1938 r.

Okólniki Ministerstwa Skarbu: z dnia 15.6.1938 w sprawie zbywania nieruchomości państwowych (poz. 445); — z dnia 15.6.1938 o uzupełnieniu okólnika L. D. IV. 18063/3/37 w sprawie ogólnego pozwolenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu na przywóz niektórych towarów z zagranicy (poz. 447); — z dnia 17.6.1938 w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej (dot. poz. 82. p. 4) (poz. 448); — z dnia 20.6.1938 w sprawie postępowania przy odprawie celnej wywozowej pierza, puchu, szczeciny,

włosia i sierści (poz. 449); — z dnia 21.6.1938 o zaświadczeniach służących za podstawę do zwolnienia od cła przedmiotów pokazowych i pomocy naukowych (poz. 450);— z dnia 23.6.1938 w sprawie postępowania przy wywozie za granicę za zwrotem cła jęczmienia (poz. 451); — z dnia 14.6.1938 w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości z art. XI Konkordatu (poz. 452); — z dnia 24.6.1938 w sprawie zwolnienia od podatku od lokali po myśli art. 2 pkt. 3 dekretu Prezydenta Rzplitej o podatku od lokali (poz. 453); — z dnia 24.6.1938 w sprawie stosowania art. 2 pkt. 5 dekretu Prezydenta Rzplitej o podatku od nieruchomości (poz. 454); — z dnia 24.6.1938 w sprawie niemożności stosowania przepisu art. 21 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym w wypadku nieposiadania przez osobę prawną wpisanego do rejestru handlowego kapitału zakładowego (poz. 455); — z dnia 23.6.1938 w sprawie przeciętnych cen żyta, płaconych producentom rolnym w 1937 r. (poz. 456); — z dnia 21.6.1938 w sprawie sprzedaży octu i esencji octowej luzem do naczyń odbiorcy (poz. 458).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 19 z dn. 10 lipca 1938 r.

Okólniki Ministerstwa Skarbu: z dnia 15.6.1938 w sprawie druków używanych w postępowaniu celnym (poz. 465); z dnia 30.6.1938 w sprawi uzupełnienia wykazu klubów, wystawiających książeczki z przepustkami, za które gwarancję złożył Polski Touring Klub (poz. 466); z dnia 24.6.1938 w sprawie zwolnienia od podatku przemysłowego od obrotu sprzedaży eksportowej, dokonanej przez zakłady rzemieślnicze na rachunek firmy „Centrala Handlowa Rzemiosła” sp. z o. o. w Warszawie (poz. 467); — z dnia 27.6.1938 w sprawie zezwolenia pośrednikom handlowym na zatrudnianie absolwentów szkół handlowych (poz. 468); — z dnia 30.6.1938 w sprawie wadliwego prowadzenia egzekucji należności obcych wierzycieli (poz. 469); — z dnia 30.6.1938 w sprawie stosowania art. 7 ust. 2 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (poz. 470).

KALENDARZ PODATKOWY

W sierpniu 1938 r. płatne są następujące podatki:

Do 5 sierpnia 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w czasie od 16 do 31 lipca 1938 r.

Do 7 sierpnia 1938 r.—podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w lipcu 1938 r.

Do 15 sierpnia 1938 r. — II zaliczka kwartalna na podatek przemysłowy od obrotu przez płatników nieprowadzących prawidłowych ksiąg handlowych w wysokości 1/5 kwoty tego podatku wymierzonego za rok ubiegły.

Do 20 sierpnia 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni sierpnia 1938 r.

Do 25 sierpnia 1938 r. — zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu lipcu 1938 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Nadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w sierpniu 1938 r. oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w sierpniu 1938 r.

PORADNIA

488. *Hape, Poznań.*

1. **Pozwolenie na przywóz towarów,** objętych zakazem przywozu, jest imienne i nie może być odstąpione innej osobie (§ 6 Rozp. Min. P. i H., DURP. 1936, poz. 281). Obejście tego zakazu przez **wprowadzenie władzy w błąd co do osoby prawdziwego importera** stanowi czyn karalny (art. 47 Prawa karnego skarbowego, DURP. 1936, poz. 581). Importer, który uzyskał pozwolenie na wwóz towaru, może go tylko sprzedać innej osobie, o ile warunki pozwolenia nie stoją temu na przeszkodzie. **Powinien on zatem odpowiednio księgować otrzymanie towaru z zagranicy jako kupno i jego odstąpienie jako sprzedaż.** Podatek obrotowy będzie tym samym wymierzony od całej sumy, na którą opiewa rachunek wystawiony przez importera (Y) dla odbiorcy (X).

2. **Transakcje gotówkowe bezimienne są dopuszczalne.** Sprzedawca nie może legitymować nabywcy, toteż nie odpowiada on za ścisłość podanych przez nabywcę nazwiska i adresu (zob. poza tym, OBP. 1938, str. 371—2, odp. nr 353).

489. *E. Kes.*

1. **Wysyłając towar koleją celem ewentualnej sprzedaży na miejscu dostawy (po kilku dniach),** może Pan ograniczyć się do uwidocznienia wysyłki w książce pomocniczej („Towary w drodze").

2. **Notatki w notesie** jako wyłączna forma księgowania nie mogą krępować władzy wymiarowej przy ustalaniu obrotu i dochodu. Wpisanie obecnie (po $1^1/_2$ roku) tych notowań do ksiąg, w tym celu zakładanych, nie miałoby żadnego znaczenia. Poza tym odsyłamy do odpowiedzi na str. 372, OBP. za rb., nr 353, p. 4.

3. Dopuszczalne jest **powiększenie kapitału zakładowego wśród roku operacyjnego.**

490. *Dercel, Łódź.*

Zgodnie z § 35 p. 3) lit. c rozp. Wyk. kon. do ustawy o pod. dochod. **zaopatrzenia, otrzymywane przez wdowę po pracowniku od służbodawcy,** stanowią dochód, podlegający opodatkowaniu według Działu II ustawy o pod. doch.

491. *Ten-del.*

1. **Przy prowadzeniu obok dziennika głównego dziennika kasowego** prawidłowe jest przenoszenie globalnych sum miesięcznych z dziennika kasowego do dziennika głównego i do księgi głównej.

2. Opuszczenie w inwentarzu kilku wyrobów wyprodukowanych w ciągu roku (na sumę ok. 1000 zł) jest istotnym uchybieniem.

3. W razie uznania księgowości płatnika za nieprawidłową władza ustala obrót i dochód na podstawie wszelkiego rodzaju dowodów. Powinna ona jednak wziąć pod uwagę również księgi handlowe nieprawidłowe (o ile nie zostały odrzucone jako nierzetelne) jako zwykły dowód, dopuszczający swobodną ocenę władzy.

492. *Prenumerator ze stycznia 1937 r.*

1. **„Udział brutto"** jest to z istoty swojej czynsz przypadający właścicielowi terenu, zawierającego ciała kopalne, od dzierżawcy tego terenu, czynsz — określony w stosunku do produkcji. W myśl § 29 rozp. wyk. do ustawy o pod. przem., „w kopalniach ropy naftowej oraz kopalniach węgla **wyłącza się z przychodu brutto, stanowiącego obrót przedsiębiorstwa,** wartość ropy i gazów lub węgla, przypadającą na udziały brutto, obciążone już podatkiem od kapitałów i rent".—Jeśli, w myśl umowy z właścicielem terenu, wypłaca mu się „należytość bruttową", po potrąceniu pewnych kosztów produkcji i sprzedaży, tylko ta należność mniej potrącenia stanowi podstawę do opodatkowania podatkiem od kapitałów i rent — i tylko ta należność

mniej potrącenia podlega wyłączeniu z przychodu brutto przemysłowca przy opodatkowaniu obrotu.

2. **Inwentarz** musi być spisany z natury. Inwentarz sporządza się jednorazowo na koniec roku. Nie można w ciągu roku księgować w inwentarzu nabycia lub ubytku przedmiotów majątkowych. Niezależnie od inwentarza, władza **może żądać przedstawienia tabeli amortyzacyjnej,** w której powinna być uwidoczniona wartość poszczególnych przedmiotów majątkowych oraz coroczne odpisy (§ 14 p. 7 rozp. wyk. do ustawy o pod. doch.). Nie można łączyć tabeli z inwentarzem (chociażby dlatego, że tabela dotyczy dłuższego okresu czasu, w ciągu którego dokonywa się odpisów na zużycie przedmiotów majątkowych, por. poza tym OBP, 1937 str. 72—3, art. pt. „Tabela amortyzacyjna", tamże — wzór tabeli).

Wprowadzenie do tabeli nowonabytych przedmiotów nie nastręcza trudności. **W razie sprzedaży przedmiotu częściowo zamortyzowanego** należy go usunąć z tabeli, natomiast obciążenie funduszu amortyzacyjnego na dobro odnośnego rku (ruchomości, urządzenia itd.) nie pozostaje w związku z wpisami do tabeli amortyzacyjnej (por. OBP, 1938, str. 404, odp. nr 381).

3. Samodzielne wykonywanie zawodu gorseciarki wymaga posiadania karty rzemieślniczej. O ile gorseciarka, posiadająca kartę rzemieślniczą, pracuje sama, wzgl. przy współudziale najwyżej jednego członka rodziny, nie płaci ona podatku od obrotu (art. 8 ustawy o pod. przem.). Obowiązana jest jednak wykupić św. przem. VIII kat. przem. i ewent. opłacać podatek dochodowy.

493. *Em. El.*

1. Księguje Pan prawidłowo **otrzymanie towaru bez faktury.** Taki sposób księgowania (przejściowo w ks. pomocniczej) zalecaliśmy niejednokrotnie.

2. Księgowanie jest prawidłowe. **Prowadzenie księgi pomocniczej ma właśnie na celu uproszczenie i uogólnienie opartych na ich treści wpisów do ksiąg zasadniczych.**

3. **Ustąpienie spólnika z spółki z ogr. odp. nie wymaga żadnych wpisów do ksiąg** handlowych.

Należy tę okoliczność uwidocznić w księdze udziałów i nową listę udziałowców złożyć w sądzie rejestrowym.

4. Uważa Pan za zgodne z zasadami księgowości i zwyczajami kupieckimi **zapisanie do dziennika** nazwiska kontrahenta, jego miejsca zamieszkania, numeru i daty faktury oraz wartości—**bez opisu treści transakcji.**

Z tym stanowiskiem — czemu wielokrotnie dawaliśmy wyraz w naszej Poradni—zgodzić się nie możemy. **Zaksięgować transakcję oznacza to wciągnąć jej treść do ksiąg.** Rzecz jasna, że często niepodobna przytoczyć w dzienniku szczegółowego opisu transakcji, ale bezwzględnie należy przytoczyć jej choćby najistotniejsze cechy. A do najistotniejszych cech należy **przedmiot** transakcji. Powołanie się na dokument — fakturę — nie jest równoznaczne z przytoczeniem **przedmiotu** transakcji.

Zresztą stanowisko nasze pokrywa się ze stanowiskiem Komitetu Naukowego Związku Księgowych w Polsce, który, ustalając normy księgowości na podstawie nauki księgowości i zwyczajów kupieckich, uchwalił, że **„w każdej pozycji dziennika należy wskazać:** 1) datę zapisu, 2) **treść dokonanej transakcji z powołaniem się na dokument, na podstawie którego został dokonany zapis,** 3) kwotę transakcji" („Normalizacja podstawowych zagadnień księgowości", str. 10). A więc według Komitetu **samo powołanie się na dokument nie jest wystarczające.**

Wystarczy, oczywiście, przedmiot transakcji opisać w sposób najogólniejszy np.: „Jan Kowalski za 100 metrów „Korona"; 75 metrów „Omega"..."

Jeśli prowadzona jest księga faktur otrzymanych (księga zakupna) i księga faktur wydanych (księga sprzedaży) wystarczy powołanie w dzienniku tych

ksiąg bez nawet najogólniejszego opisu transakcji.

5. Zachodzi nieporozumienie. Nigdy nie twierdziliśmy, że raporty kasowe **podpisane** przez kasjera nie są równoznaczne z asygnatami.

6. **Korygowanie bilansu przez rk kapitału jest w zasadzie nieprawidłowe—bo sztuczne.** To stanowisko winno być jasne dla każdego księgowego. Toteż zwyczaj toleruje tego rodzaju korygowanie **tylko przy przeoczeniach małej wartości** (tak Góra, Podręcznik, str. 131, t. II) i to tylko w przedsiębiorstwach jednoosobowych (których kapitał może być uważany za zmienny).

494. *Fabryka Maszyn KOS.*

Wydatki na reprezentację i reklamę, bez względu na formę, jaką reklama przybiera, stanowią **koszt osiągnięcia przychodu** i jako taki są potrącalne, w myśl art. 6 ustawy o pod. doch. Decyduje zawsze przeznaczenie wydatku, natomiast **„nie grają istotnej roli jego celowość, ani skuteczność, jako elementy jego przydatności"** (NTA. l. rej. 2346/33, OPA, 1933, poz. 503). W myśl tych zasad, wydatek, poniesiony **w interesie przedsiębiorstwa,** nie zaś celem zaspokojenia osobistych potrzeb jego właściciela, nie może być zakwalifikowany jako niepotrącalny „prywatny wydatek przedsiębiorcy" (jak to miało miejsce). Powoływanie się PP na „obowiązek gościnności" jest argumentem nietrafnym.

495. *Hape — Poznań.*

Z uzasadnienia wyroku NTA, ogłoszonego w OBP, 1937, str. 640, wynika, że **wszelkie transakcje mogą być księgowane pierwotnie w księgach pomocniczych, z których co pewien czas wprowadza się do księgi głównej jako jedną pozycję łączną sumę transakcyj.**

Przy takim księgowaniu jest bowiem to tylko istotne, że **„księga pomocnicza jest uzupełnieniem notowań księgi głównej, stanowiąc dla niej podkład, oraz uzasadnienie łącznych zapisów".** Powyższy stosunek księgi głównej i pomocniczych nie jest, oczywiście, zawisły od ilości ksiąg pomocniczych i charakteru zapisywanych w nich transakcji.

496. *K. R.*

1. **Według ustawy z 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli potrąceniu z dochodu podlegają sumy, będące częścią tego dochodu a zużyte na budowę** (inaczej według nowej ustawy o ulgach inwestycyjnych z 1938 r.). Właściciel musi więc podjąć z kasy przedsiębiorstwa kwoty, które mają być zużyte na budowę. Zbędna jest jednak adnotacja w odnośnym zapisie, że suma została podjęta celem jej zużycia na budowę:

2. Koszt nabycia placu nie jest w praktyce uważany za koszt budowy. Koszt planów jest kosztem budowy.

3. **W wykazie kosztów budowy** należy podać wszystkie wydatki faktycznie poniesione. W razie zakwestionowania przez władzę (wysokość kosztów stwierdza w zaświadczeniu dla władzy skarbowej władza budowlana) niektórych pozycji jako niewiarogodnych, płatnik może zaofiarować wszelkie dowody, w szczególności zażądać powołania biegłego.

4. W tym przedmiocie zob. OBP. 1938, str. 245—6.

497. *J. B. Łódź.*

W stosunku do pracowników umysłowych **wielokrotne kolejne wypowiadanie umowy pracy** jest dopuszczalne i nie stwarza dla nich specjalnych uprawnień (wyrok S. N. 159/1931).

Zgodnie z art. 28 p. 1 RPR o umowie o pracę pr. um., **następne wypowiedzenie może być uskutecznione dopiero po upływie całkowitego okresu pierwszego wypowiedzenia** (muszą zatem być przerwy conajmniej miesięczne między okresami wypowiedzenia). Przy zachowaniu tego warunku ilość kolejnych wypowiedzeń może być nieograniczona.

W myśl art. 28 ust. 2 cyt. Rozporządzenia „po upływie okresu wypowiedzenia umowy na czas nieokreślony zawar-

cie z tymże pracownikiem **trzech bezpośrednio po sobie następujących umów** o pracę na czas określony, z których żadna **nie przekracza terminu 3 miesięcy,** równoznaczne jest z zawarciem umowy na czas nieokreślony". Pracodawca może więc po upływie okresu wypowiedzenia zaangażować tego samego pracownika **dwukrotnie** na okresy nawet **trzymiesięczne** bez obawy związania się umową na czas nieoznaczony.

498. *Jeden z pierwszych prenumeratorów.*

1. Również nadesłany wzór umowy nie usuwa wszystkich wątpliwości. Terminologia, użyta w tej umowie, jest chwiejna i zawiera wewnętrzne sprzeczności.

Nie można np. **kupującego** nazywać **komisantem,** gdyż są to pojęcia zasadniczo różne. Nie może również komitent **powierzać** towaru komisantowi dla **dalszej odsprzedaży.** Dalej „odsprzedawać" może bowiem ten, kto towar kupił, a więc nie komisant, któremu towar się „powierza" do sprzedaży na rachunek komitenta. Natomiast sposób ustalenia w umowie zysku kupującego („komisanta") świadczyłby o zawarciu umowy komisowej lub pośrednictwa handlowego.

Nie możemy wydać stanowczej opinii, ponieważ nie jest dla nas jasna treść i forma umowy z odbiorcą oraz z towarzystwem, „finansującym" transakcje.

2. Wobec tego, że Pan wylicza się wobec swego zleceniodawcy z sum, wypłaconych innym ekspedytorom oraz innych kosztów, jak cło, przewóz, zaliczenie — ulegają one wyłączeniu z podstaw opodatkowania (§ 26 ust. 2 rozp. wyk. do ustawy o pod. przem.).

3. O ile przedsiębiorstwo podpada pod działanie okólnika z dnia 23.9.1937 r. (OBP, 1937, str. 532), należy w razie zastosowania stawki 1,9% (zamiast 1,5%) wnieść w normalnym (30 dn.) terminie odwołanie.

Wspomniany okólnik dotyczy tylko wymiaru za 1936 r. Na r. 1937 ulga taka nie została dotąd udzielona.

499. *Expertus.*

W opisanych przez Pana warunkach nie nastąpił zwrot towaru, lecz jedynie dwukrotnie kolejne wysłanie tego samego towaru na rachunek tego samego nabywcy do dwóch różnych miast. Wobec tego należy jedynie obciążyć nabywcę kosztami powtórnej przesyłki.

500. *Dewu, Łódź,*

1. W myśl art. 12 ust. 1 ustawy o pod. przem. **za oddzielny (za jeden) zakład przemysłowy uważa się** jedno, względnie kilka... pomieszczeń, bądź położonych w obrębie jednego obejścia, bądź stanowiących jeden jednolity zespół gospodarczy i służących do jednego rodzaju produkcji lub nawet do kilku rodzajów, jeżeli stanowią one kolejne stopnie obróbki, względnie przeróbki tych samych materiałów albo wytworów lub znajdują się w związku, uzasadnionym potrzebami głównej produkcji".

Jeżeli zatem eksploatacja wynajętych dodatkowo maszyn pozostaje w powyższym związku z przedsiębiorstwem, dotychczas prowadzonym, nie zachodzi potrzeba wykupienia osobnego świadectwa przemysłowego.

Ponieważ jednak ilość robotników przekraczać będzie normę dopuszczalną dla posiadanej przez Pana (V) kategorii (por. OBP, 1937, str. 661), należy uiścić do ceny świadectwa pierwotnie wykupionego dopłatę w stosunku półrocznym (art. 31 ust. 2 ustawy o pod przem.).

2. Wszystkie przedsiębiorstwa handlu towarowego, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, opłacają podatek od obrotu w wysokości 1,2%.

3. W przedmiocie treści bloczków kasowych, wzgl. wykazów utargów dziennych zob. wyrok NTA z 4 stycznia 1938 r. i glosę do tegoż wyroku (OBP, 1938, str. 252 n.).

4. Można księgować **wydanie akceptów „grzecznościowych"** w sposób przez Pana zamierzony. (Wn Rk Dłużników, Ma Rk Akceptów). Uważamy jednak za **bardziej prawidłowe wyodrębnienie**

rachunku akceptów „grzecznościowych" oraz odpowiedniego rku osobowego, podobnie jak spośród innych zobowiązań wyodrębnia się warunkowe zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji. Wydanie weksli grzecznościowych jest ze stanowiska gospodarczego zbliżone do udzielenia gwarancji za osobę trzecią. Z tego też względu można przy sporządzeniu bilansu uwidocznić omawiane zobowiązania i roszczenia **w sumach pozabilansowych.**

Skorowidz rzeczowy

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia"
**) Liczby oznaczają stronice.

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15